

Framstegen mot att uppnå målen i förordningen om inrättandet av Ukrainafaciliteten

Utrikesdepartementet

Dokumentbeteckning

COM(2025) 464

Celexnummer 52025DC0464

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET OCH RÅDET
om framstegen mot att uppnå målen i Europaparlamentets och rådets förordning (EU)
2024/792 om inrättandet av Ukrainafaciliteten

Sammanfattning

Ukrainafaciliteten, som inrättades genom förordning (EU) 2024/792, är ett centralt instrument i Europeiska unionens strategi för att hantera de omfattande utmaningar som Ukraina står inför till följd av Rysslands anfallskrig. Rapporten redogör för de framsteg som gjorts under det första genomförandeåret inom facilitetens tre pelare; 1) budgetstöd 2) privatsektorstimulans och 3) tekniskt stöd för anpassning till EU-lagstiftning. Enligt rapporten utgör Ukrainafaciliteten också en strategisk investering i ett starkt och ekonomiskt livskraftigt Ukraina, vilket är centralt bl.a. för att motverka Rysslands destabiliserande inflytande.

Den huvudsakliga slutsatsen i rapporten är att faciliteten, redan under sitt första genomförandeår, har börjat uppnå målsättningarna. Efter att ha mobiliserat 19,6 miljarder euro under 2024, varav 16,1 miljarder euro gick direkt in i den ukrainska statsbudgeten, har faciliteten spelat en avgörande roll som en av de viktigaste stabiliserande faktorerna för Ukraina. Faciliteten är ett av EU:s huvudsakliga verktyg för att stödja Ukrainas återhämtning, uppbyggnad, modernisering och anpassning till EU.

1. Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Ukrainafaciliteten, som inrättades i februari 2024 genom förordning (EU) 2024/792, är ett centralt instrument i Europeiska unionens strategi för att hantera de omfattande och komplexa utmaningar som Ukraina står inför till följd av Rysslands anfallskrig. Faciliteten syftar till att tillhandahålla 50 miljarder euro i förutsägbar och flexibel finansiering till Ukraina under 2024–2027 med målsättningen att bidra till Ukrainas finansieringsbehov och uppbyggnad, mobilisera investeringar och främja de reformer som krävs för Ukrainas anslutning till EU. Förslaget om inrättandet av Ukrainafaciliteten behandlas i faktrapromemoria 2022/23:FPM111 till riksdagen.

Ukrainaplanen går igenom Ukrainas vision för återhämtning, återuppbyggnad och modernisering samt de reformer som planeras inom sektorerna med störst potential för tillväxt, som en del av landets anslutningsprocess till EU. Planen togs fram av Ukrainas regering efter samråd med parlamentet Verkhovna Rada och det ukrainska civilsamhället. Den överlämnades till kommissionen den 20 mars 2024 och antogs av rådet genom ett genomförandebeslut den 14 maj 2024.

Ukrainafaciliteten finansierar genomförandet av Ukrainaplanen och omfattar tre pelare.

- **Pelare I:** Facilitetens första pelare följer Ukrainaplanens reform- och investeringsstrategi för 2024–2027. Budgetstöd om upp till 38,3 miljarder euro, i form av lån och bidrag, görs tillgängliga för Ukraina i takt med att landet uppfyller de kvalitativa och kvantitativa reformvillkor som EU och Ukraina kommer överens om.
- **Pelare II:** Investeringsramen för Ukraina bidrar till offentliga investeringar och transaktioner från den privata sektorn. Detta gör det möjligt även för EU-baserade privata företag att spela en central roll för att få fart på Ukrainas ekonomi och för uppbyggnaden av bl.a. infrastruktur, energisektor och viktiga industrier. Dessa investeringar ska hjälpa Ukraina att bygga en modern och motståndskraftig ekonomi samtidigt som de skapar ekonomiska fördelar för EU-baserade företag.

Investeringsramen bedöms avgörande för att överbrygga finansieringsgapet för Ukrainas uppbyggnad.

- **Pelare III:** Den tredje pelaren tillhandahåller tekniskt bistånd och stödåtgärder för att underlätta Ukrainas anpassning till EU:s lagar och förordningar och genomförandet av de reformer som krävs för EU-medlemskap. Detta inkluderar kapacitetsuppbyggande initiativ (inklusive för civilsamhället samt lokala och regionala myndigheter).

Kommissionen genomför omfattande preliminära kontroller innan en positiv bedömning av en betalningsansökan inlämnad av Ukraina görs.

Kommissionens bedömning bygger dels på att Ukraina fortsätter upprätthålla gällande demokratiska mekanismer och respekt för mänskliga rättigheter, dels på en analys av varje betalningsansökan baserad på verifieringsdokument som tillhandahålls av Ukraina. Efter utbetalningarna ska kommissionen även genomföra revision av genomförandet av stegen i Ukrainaplanen.

1.2 Förslagets innehåll

Kommissionens rapport om genomförandet av Ukrainafaciliteten, som lades fram den 9 september 2025, lägger inte fram förslag på nya åtgärder utan syftar till att beskriva och utvärdera framsteg som gjorts i genomförandet av förordningen om Ukrainafaciliteten under det första året. Rapporten redogör även för det hanterings- och kontrollsystem som Ukraina upprättat samt vidtagna åtgärder för att säkerställa skydd av EU:s ekonomiska intressen.

Enligt rapporten har faciliteten, trots ett tidigt skede, visat på förmåga att leverera avgörande stöd till Ukraina, samtidigt som den främjar reformer och investeringar som bidrar till Ukrainas återhämtning, uppbyggnad och modernisering. Faciliteten har spelat en avgörande roll som stabiliserande faktor för Ukraina. Den utgör EU:s huvudsakliga verktyg för att stödja Ukraina på medellång sikt och bidra till den ekonomiska uppbyggnaden och anpassningen till EU.

Faciliteten har mobiliserat 19,6 miljarder euro under 2024, varav 16,1 miljarder euro gått direkt in i den ukrainska statsbudgeten.

Stödet till statsbudgeten inom ramen för **pelare I** i faciliteten (Ukrainaplanen) har enligt rapporten varit avgörande för att upprätthålla Ukrainas makrofinansiella stabilitet genom att begränsa behovet av inhemsk upplåning.

Stödet har också lagt grunden för långsiktig finanspolitisk hållbarhet genom förbättrad förvaltning av de offentliga finanserna. Alla reformsteg som angavs i Ukrainaplanen för 2024 har enligt rapporten genomförts, vilket lägger grunden för Ukrainas långsiktiga återhämtning samt påskyndar stegen mot efterlevande av EU:s regelverk och en framtida EU-anslutning. Viktiga reformer har främjats t.ex. inom områden som kampen mot korruption, företagsklimat, grön omställning och miljöskydd.

De regelbundna utbetalningarna av budgetstöd har också varit avgörande för Ukraina eftersom de bidragit till att upprätthålla viktiga statliga funktioner, inklusive att betala löner och tillhandahålla offentliga tjänster som utbildning samt hälso- och sjukvård, samtidigt som landets inkomster kraftigt minskade.

Kommissionen understryker vikten av att upprätthålla takten i genomförandet av reformerna och investeringarna i Ukrainaplanen för kunna öka tillväxten, upprätthålla makroekonomisk stabilitet och förbättra den finanspolitiska situationen.

Pelare II (investeringsramen för Ukraina), spelar enligt rapporten en nyckelroll för att möjliggöra nödvändiga investeringar i Ukrainas uppbyggnad.

Kommissionen lyfter fram insatser som redan börjat ge resultat inom områden som uppvärmning och nyinvestering i förnybara energikällor liksom telekominfrastrukturen. Genom att bl.a. erbjuda verktyg för att minska risker, täcka krigsriskerna och mobilisera privat kapital skapar investeringsramen nya finansieringsmöjligheter för både ukrainska och EU-baserade företag. Investeringsramen tjänar också EU:s strategiska intressen genom att skapa möjligheter för EU-baserade företag att investera och handla med Ukraina.

Inom ramen för **pelare III** bidrar faciliteten med viktigt tekniskt bistånd för att stödja Ukrainas stegvisa anpassning till EU:s regelverk inför ett framtida medlemskap, liksom till genomförandet av Ukrainaplanen. Den har dessutom stärkt landets motståndskraft och förmåga att hantera konsekvenserna av Rysslands anfallskrig genom bl.a. brådska reparationer av energinfrastruktur. Under 2024 subventionerade pelare III även Ukrainas räntekostnader kopplade till lån från tidigare instrument, något som skapade finanspolitiskt utrymme. Pelare III finansierar också åtgärder för att tillämpa internationell rätt i samband med brott som begåtts av Ryssland på Ukrainas territorium.

Genomförandet av Ukrainafaciliteten sker inom ett robust övervaknings- och kontrollramverk, utformat för att säkerställa att EU:s ekonomiska intressen skyddas. Förutom att stärka Ukrainas system för intern kontroll inom den offentliga sektorn omfattar kontrollramverket även arbetet i den revisionskommitté som bistår kommissionen genom att bedöma den ukrainska offentliga sektorns förvaltnings- och kontrollsysteem.

Ett ramavtal med EU fastställer rättsligt bindande åtgärder för förvaltning av medlen, bedrägeriförebyggande åtgärder och finansiella skyddsåtgärder för att säkerställa ansvarsfullt användande av EU:s stöd.

Ukrainas system för intern kontroll inom den offentliga sektorn omfattar enligt kommissionen effektiv finansiell tillsyn i enlighet med EU:s standarder för transparens och ansvarsutkrävande. I december 2024 identifierade en inledande systemrevision dock områden där förbättringar kunde göras och rekommendationer utfärdades i början av 2025. Dessa kommer att genomföras under tillsyn av Ukrainafacilitetens revisionskommitté.

Trots resursbegränsningar bedömer kommissionen att Ukraina har adekvat kapacitet att hantera internationellt ekonomiskt bistånd.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Rapporten innebär inga konsekvenser för svenska regler.

1.4 Budgetära konsekvenser och konsekvensanalys

Rapporten har inga direkta konsekvenser för Sveriges statsbudget eller EU-budgeten. Däremot utgör rapporten ett viktigt underlag inför framtida beslut om utbetalningar till insatser för att hantera de utmaningar som Ukraina står inför i kölvattnet av Rysslands anfallskrig, eftersom den tydliggör effekterna av det stöd som hittills betalats ut genom Ukrainafaciliteten.

2. Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Sverige välkomnar rapporten som ett viktigt verktyg för att säkerställa att Sveriges och EU:s stöd på effektivaste sätt bidrar till att hantera de utmaningar Ukraina står inför till följd av Rysslands anfallskrig.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaternas ståndpunkter är inte kända.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Institutionernas ståndpunkter är inte kända.

2.4 Remissinstansernas och andra intressenters ståndpunkter

Rapporten har inte genomgått remissförfarande.

3. Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Rapporten är inte föremål för förhandling eller beslut. Rapporten redogör för framstegen mot att uppnå målen i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/792. Denna förordnings rättsliga grund är artikel 212 och artikel 322(1) i fördraget om den Europeiska unionens funktionssätt.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna

Rubriken är inte tillämplig då rapporten inte innehåller förslag till lagstiftningsakter.

4. Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Rapporten kan i ett senare skede ligga till grund för övervägningar om framtida utbetalningar inom ramen för Ukrainafaciliteten.

4.2 Fackuttryck och termer